Knowledge grows

20.11.2025

Yara Suomen lausunto Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Asia: VNS 7/2025 vp Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa Strateginen toimintaympäristöanalyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045

Suomen maatalouden tulevaisuuteen, ruokaturvaan ja huoltovarmuuteen vahvimmin vaikuttavat paikalliset tekijät ovat Suomen peltomaan viljavuuden lasku, lannoitetuotannon turvaaminen ja kierrätysravinteiden kehittäminen kasvien tarpeiden mukaisesti. Tärkeimmät globaalit tekijät ovat ilmastonmuutos, ruoan ja resurssien riittävyys sekä poliittinen epävarmuus.

Viljavuuden lasku

Ruokaturvan ja huoltovarmuuden turvaamisen suurimpia riskejä Suomessa on peltomaan viljavuuden lasku. Viljavuusfosfori on laskenut koko 2000-luvun (Eurofins) ja huolestuttavaa on alhaisten fosforipitoisuusluokkien nopea kasvu. Fosforiviljavuus vaikuttaa sadontuottokykyyn. Jopa 2/3 Suomen peltomaista on fosforiluokaltaan luokissa 1-3 (ent.huono-huononlainen-välttävä). Kun viljavuusluokka laskee välttävään tai huonompaan, sitä on nykyisillä sallituilla fosforimäärillä erittäin vaikea nostaa.

Suomen lannoitetuotannon turvaaminen

Huoltovarmuuteen ja ruokaturvaan liittyy kotimaisen ruokajärjestelmän kriisinsietokyky ja kotimaisen alkutuotannon jatkuvuus. Maailman poliittisen epävarmuuden lisääntyessä Suomen lannoitetuotanto ja sen myötä lannoitteiden saatavuus tulee varmistaa.

Huoltovarmuuden kannalta keskeisessä asemassa ovat raaka-aineiden saatavuus, toimiva logistiikka (raideliikenne, satamat ja Itämeri), energian saatavuuden turvaaminen (sähkö ja polttoaineet) sekä työvoiman saatavuus poikkeustilanteessa.

Yara tuottaa Suomessa 1,8 miljoonaa tonnia lannoitteita vuodessa, jotka ovat välttämättömiä kotimaiselle ruokaturvalle ja huoltovarmuudelle. Noin neljäsosa tuotannosta täyttää Suomen maatalouden tarpeet ja jäävät Suomeen ja loput menee vientiin. Yaralla on Suomessa lannoitetehtaat Siilinjärvellä ja Uudessakaupungissa, rehufosfaattitehdas Kokkolassa sekä kierrätysravinteita valmistava laitos Nokialla.

Siilinjärvellä sijaitsee EU:n ainoa fosfaattikaivos, josta saadaan ruoantuotannon kannalta tärkeää fosforia lannoitteiden raaka-aineeksi. Fosfori on luokiteltu EU:n kriittiseksi raaka-aineeksi ja kotimaisen huoltovarmuuden kannalta on tärkeää turvata kaivostoiminnan ja lannoitetuotannon edellytykset Suomessa.

Yaran Uudenkaupungin tehdas ja satama muodostavat huoltovarmuuden kannalta kriittisen solmukohdan. Toimipaikan sijainnin merkitys on vuosien varrella vain kasvanut ja tänä päivänä satamassa käsitellään vuosittain 1,7 miljoonaa tonnia erilaisia tuotteita. Uudenkaupungin tuotannosta yli 85 % menee vientiin ja tehtaan tuotannolla on laajempi merkitys myös kansainväliselle huoltovarmuudelle. Kriisitilanteessa syväsatama soveltuu useiden tavaralajien käsittelyyn.

Yara on investoinut yli miljardi euroa Suomen tehtaisiin. Investointien myötä tuotannon luotettavuutta ja turvallisuutta on pystytty nostamaan huipputasolle. Yaran Siilinjärven

toiminnan jatkaminen vuoden 2035 jälkeen vaatii merkittäviä lisäinvestointeja sekä kaivostoiminnan laajentamiseen että tuotantoprosessien uudistamiseen. Yaran investointipäätöksiin ja siten myös toiminnan jatkumiseen Siilinjärvellä ja koko Suomessa vaikuttaa merkittävästi koko toimipaikan pitkän tähtäimen kannattavuus ja toimintaedellytykset.

Kaivostoiminnan toimintaympäristö on murroksessa ja muuttumassa heikommaksi. Ympäristölupaprosessit kestävät useita vuosia ja ovat ennakoimattomia. Myös kaivoksiin kohdistuvat ennakoimattomat veronkorotukset vaikuttavat tulevaisuuden tarpeellisiin investointeihin.

Huoltovarmuus ja globaali yhteistyö raaka-ainehankinnassa

Muuttuvassa turvallisuustilanteessa huoltovarmuutta tulee kehittää laaja-alaisesti sekä kansallisesti että kansainvälisessä yhteistyössä, sillä huoltovarmuus tukeutuu muun muassa toimiviin kansainvälisiin poliittisiin, taloudellisiin ja teknisiin yhteyksiin. Huoltovarmuuden kannalta Pohjoismaiden yhteistyö on erittäin tärkeä ja sitä tulee kehittää myös tulevaisuudessa.

Suomen lannoitetuotannon turvaamiseksi on hyötyä siitä, että Yara on merkittävä globaali toimija. Globaalit hankintakanavat tuovat joustavuutta raaka-ainehankintaan. Viimeisten vuosien useiden globaalien kriisien aikana (finanssi, energia, Venäjän hyökkäyssota) Yara on kyennyt pitämään tuotannon Suomessa käynnissä ja toimittamaan tarvittavat lannoitteet Suomen tarpeisiin.

Lannoitteiden pääraaka-aineet ovat typpi (ammoniakki), fosfori ja kalisuola. Suomen tuotannon NPK-lannoitteiden pääraaka-aineista ammoniakkia tulee ympäri maailmaa: Euroopasta, Amerikasta, Etelä-Amerikasta, Lähi-idästä, Afrikasta, Australiasta sekä Venäjältä ei-sanktioiduilta toimittajilta. Kalisuolaa tuodaan myös useista eri lähteistä ja fosforia saadaan Yaran omasta Siilinjärven kaivoksesta. Tavoitteena on aina pitää tuotanto käynnissä ja näin mahdollistaa ruoantuotanto myös kriisitilanteissa.

Kierrätysravinteita kasvin tarpeet edellä

Maataloudessa ravinteiden kierrätys on osa kestävää kehitystä ja tulevaisuuden ravinneratkaisuja, mutta kun kyse on ruoantuotannosta kierrätysravinteita tulee kehittää agronomisin perustein, kasvien tarpeiden mukaisesti.

Haasteena on löytää sivu- ja jätevirtoja, joissa on tarpeeksi ravinteita ja jotka eivät sisällä haitta-aineita, kuten raskasmetalleja tai lääkejäämiä. Yaran Nokian tehtaalla suurin tuotantoa rajoittava tekijä on soveltuvien raaka-aineiden saatavuus.

Kasvit tarvitsevat ravinteita kasvaakseen ja lannoituksen tarkoitus on antaa kasveille riittävästi ja tasapainoisesti ravinteita kasvamiseen. Parhaan sadon saamiseksi mahdollisimman pienillä ympäristövaikutuksilla kasveille täytyy antaa ravinteita oikea määrä, oikeassa suhteessa, oikeaan aikaan, kasveille käyttökelpoisessa muodossa. Tästä syystä kierrätysravinteita on tärkeää prosessoida ja kehittää vastaamaan kasvien tarpeita.

Kierrätyslannoitteiden käyttö ja kiinnostus on toistaiseksi ollut melko maltillista tavanomaisessa tuotannossa, missä potentiaalia olisi isommille volyymeille. Suurin osa käyttökelpoisista kierrätysravinteista on jo käytössä, näistä ylivoimaisesti suurin on

eläinperäinen lanta. Kierrätysravinteiden laimeahko ravinnesisältö ei välttämättä houkuttele valtavirtaa, eli tavanomaista tuotantoa harjoittavaa viljelijää, orgaanisten ravinteiden

hidasliukoisuuden vuoksi. Jos kierrätysravinteita halutaan laajempaan käyttöön, helposti jalostettavia kierrätysraaka-aineita tulisi olla enemmän tarjolla.

Ilmastonmuutos

Globaalien ilmiöiden vaikutukset voimistuvat Suomessa yhä enemmän tulevaisuudessa. Ilmastonmuutoksen myötä helleaallot, kuivuus ja metsäpalot ovat yleistyneet ympäri maailmaa ja ilmastonmuutos aiheuttaa myös haasteita Suomen maataloudelle. Kuivuusriski ja runsaat vesivarat tekevät kuitenkin Suomesta tulevaisuudessa entistä tärkeämmän ruoantuotantoalueen. Suomella on näin ollen sekä mahdollisuus että vastuu kehittää maatalouttaan tuottavammaksi ja kestävämmäksi. Ruoantuotanto vaatii typpeä, joka on samalla suurin päästölähde, riippumatta siitä tuleeko typpi mineraalilannoitteista, lannasta tai typensitojakasveista. Ratkaisuja pellon sisäisiin päästöihin pitää edelleen kehittää.

Maailman kasvava väkiluku

Tämän päivän globaaleja haasteita on tuottaa riittävästi ruokaa nopeasti kasvavalle väestölle ottaen samalla huomioon ympäristö ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Arvioiden mukaan maailman väkiluku on vuonna 2050 lähes 10 miljardia, jolloin ruuantuotannon täytyy kasvaa yli 70 prosenttia. Samalla ilmasto lämpenee ja ympäristöpäästöjä on pienennettävä. Asukasta kohden käytettävissä oleva viljelypinta-ala pienenee. Maatalouden satotasojen ja tuottavuuden pitää kasvaa olemassa olevilla viljelymailla ottaen huomioon ympäristö ja luonnonvarojen kestävä käyttö.

Lisätietoja:

Roland Westerberg, kaupallinen johtaja, Yara Suomi Oy, puh 050 3258 279, roland.westerberg@yara.com